

Uchwała Nr VII/26/15
Rady Gminy Hanna
z dnia 22 maja 2015 r.

w sprawie: **uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Hanna na lata 2015-2018**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn.zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) Rada Gminy Hanna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Hanna na lata 2015-2018, którego treść stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie powierza się Wójtowi Gminy Hanna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY
mgr Danuta Kononiuk

UZASADNIENIE

Art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) nałożył na gminy jako zadanie własne obowiązek stworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, poprzez:

- opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program określa kierunki działań, wskazuje zadania pomocowe kierowane do poszczególnych członków rodzin, w których przemoc występuje oraz proponuje działania zwiększające kompetencje i profesjonalizm osób udzielających pomocy.

Program uwzględnia problemy różnych grup społecznych doświadczających przemocy w rodzinie oraz odpowiada na istniejące potrzeby wskazywane przez społeczność lokalną, a także wyznacza zadania, które należy bezwzględnie podjąć, dotyczące ochrony praw osób najsłabszych, w szczególności dzieci.

Realizacja zadań zawartych w Programie pozwoli na systemowe podejście do problemu przemocy w rodzinie oraz skuteczne podejmowanie działań kierowanych do rodzin, w których ten problem występuje.

Załącznik
do Uchwały Nr VII/26/15
Rady Gminy Hanna
z dnia 22 maja 2015 r.

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy
dla Gminy Hanna
na lata 2015-2018

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp.....	3
II.	Podstawa opracowania Programu.....	3
III.	Diagnoza problemu przemocy w rodzinie.....	4
IV.	Cele Programu i zadania do realizacji, realizatorzy Programu.....	7
V.	Zakładane efekty.....	13
VI.	Finansowanie Programu.....	14
VII.	Adresaci Programu.....	14
VIII.	Monitoring realizacji Programu.....	14

I. WSTĘP

W celu efektywnego i zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz zmniejszeniu jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla gminy Hanna na lata 2015-2018, zwany dalej Programem. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są podejmowane w szczególności w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. W Programie zostały zawarte Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, realizatorów, adresatów programu, zakładanych efektów.

Cele i zadania Programu, a także źródła jego finansowania zostały sformułowane na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatne do aktualnych potrzeb lokalnych. Niniejszy Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia ww. zjawiska oraz poprawy kondycji rodzin gminy Hanna.

Aktem prawnym regulującym działania wszystkich podmiotów wobec przemocy w rodzinie jest również nowe rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty”, które obowiązuje od dnia 18 października 2011 r. Procedura NK została opracowana w ten sposób, aby połączyć kompetencje wszystkich instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i tworzyć warunki do podejmowania współpracy już od momentu interwencji. W rozporządzeniu określono krąg podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury NK, obowiązki w tym zakresie przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, zadania pracowników socjalnych, działanie przedstawicieli: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochrony zdrowia oraz oświaty a także funkcjonariuszy Policji.

Skuteczność programu zależy od wielu czynników, w tym m.in. dobrego rozeznania środowiska przez służby odpowiednio przygotowane, zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami, kompleksowej współpracy lokalnych służb i instytucji w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym, a przede wszystkim motywacji dokonania zmian i wyjścia z kryzysu przez rodziny dotknięte problemem przemocy.

II. PODSTAWA OPRACOWANIA PROGRAMU

Podstawa opracowania i realizacji programu:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. Nr 182 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 Nr 135 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 2013 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. Nr 1356 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. Nr 788 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245).

III. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

Jeszcze do niedawna uważano, że przemoc domowa występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach patologicznych, a agresję między członkami rodziny traktowano jako jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu. Przemoc stosowana przez osobę dorosłą wobec bliskich (w tym dzieci), postrzegana była jako akceptowany sposób sprawowania nad nimi władzy i kontroli. Na gruncie prawa i polityki społecznej podejmowano próby wyróżnienia przemocy społecznie akceptowanej (dopuszczalnej) i nadużywania przemocy, czy „niewłaściwej” przemocy w rodzinie, co znacznie utrudniało wszelkie próby zajęcia się tym problemem.

W Polsce dostrzeżono zjawisko przemocy w rodzinie i zaczęto traktować je jako problem społeczny w latach 90-tych.

Przemoc według ustawowej definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to **„jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”**.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna- zamierzone działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby dotkniętej przemocą;

- siły są nierówne – jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doznająca przemocy jest słabsza a osoba stosująca przemoc silniejsza;

- narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);

- powoduje cierpienie i ból – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że osoba poszkodowana ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc w rodzinie przybiera następujące formy:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna,
- przemoc seksualna,
- zaniedbanie,
- przemoc materialna/ekonomiczna

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej postacie, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad osobą doznającą przemocy. Zachowanie osoby stosującej przemoc może wywołać u osoby poszkodowanej trwałe negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie.

Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko osoby doznające przemocy, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akt przemocy tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania.

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej, społecznej:

1. Z punktu widzenia prawa – przemoc uważana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania i podejmowania działań na rzecz ochrony osób doznających przemocy, ścigania i karania sprawców,
2. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, na relacje między osobą doznającą przemocy a sprawcą, na odczuwanie przez osoby doznające przemocy skutków przemocy, a także na możliwość wyjścia z przemocy,

3. Spojrzenie ze strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności osobistej,
4. Z punktu widzenia społecznego, zwracana jest uwaga na funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania sprawcy przemocy.

W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy, jak i stosującymi przemoc w rodzinie ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Dlatego też osoby podejmujące pracę z ww. osobami powinni robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentują oraz mieć świadomość swoich kompetencji.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne to:

- interwencja,
- schronienie,
- informacja,
- edukacja,
- poradnictwo specjalistyczne,
- wsparcie emocjonalne,
- psychoterapia,
- pomoc socjalna dająca sytuacyjne oparcie dla dalszych działań.

Pomoc społeczna na rzecz rodzin dotkniętych problemem przemocy.

Jednym z powodów udzielonego wsparcia przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie jest przemoc w rodzinie. Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin, wobec których realizowane były działania ukierunkowane na przeciwdziałanie ww. zjawisku w latach 2012-2014.

Przemoc w rodzinie	2012	2013	2014
Ofiary przemocy/liczba rodzin	4	2	13
Sprawcy przemocy/liczba osób	4	2	11

Źródło: dane GOPS w Hannie

Obserwujemy wzrost odnotowanych przypadków przemocy w rodzinie. W roku 2014 w stosunku do roku 2012 ponad trzykrotnie wzrosła liczba ofiar przemocy domowej w gminie Hanna.

W 2014 r. „Niebieska Karta A” sporządzona była w przypadku 11 kobiet oraz 2 mężczyzn. W rodzinach w których prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty” członkowie grup roboczych podejmowali szereg czynności mających na celu poprawę sytuacji rodziny, w tym: kierowanie osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc do Punktu Konsultacyjnego (Ośrodka Interwencji Kryzysowej we Włodawie), prowadzenie pracy socjalnej o charakterze wspierającym i informacyjnym, a także monitoring sytuacji rodzinnej.

IV. CELE PROGRAMU I ZADANIA DO REALIZACJI, REALIZATORZY PROGRAMU

Celem Programu jest:

1. Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji
2. Ochrona osób doznających przemocy i wsparcie dla osób zagrożonych przemocą.

Cele szczegółowe:

1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Hanna.
2. Podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy, jego przejawów i form.
3. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.

4. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Realizacja celów:

Cel szczegółowy 1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie

Zadania do realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Rejestrowanie przypadków przemocy domowej	Wszyscy realizatorzy programu
Sporządzenie rocznego raportu na temat zarejestrowanych przypadków przemocy w oparciu o prowadzoną dokumentację	
Wypracowanie wspólnej metodologii zbierania danych nt. zjawiska przemocy w rodzinie	

Wskaźnik osiągnięcia celu:

- uzyskanie od realizatorów programu pozwalające na oszacowanie skali zjawiska przemocy na terenie gminy;
- ilość zarejestrowanych przypadków przemocy w rodzinie w ciągu roku.

Cel szczegółowy 2. Podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości społecznej mieszkańców miasta na temat zjawiska przemocy, jego przejawów i form.

Zadania do realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Wszyscy realizatorzy programu
Dostarczanie informacji społeczności lokalnej o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie (strona internetowa GOPS, lokalne media, itp.	
Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie (ulotki, broszury, artykuły prasowe)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie
Organizowanie konkursów/spektakli wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.	gminne jednostki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie
Włączanie treści informacyjnych o zagrożeniach płynących z przemocy w rodzinie do treści szkolnych programów profilaktycznych, np. szkolnych grup profilaktycznych.	gminne jednostki oświatowe
Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży promujących zachowania nieagresywne	gminne jednostki oświatowe

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba kampanii społecznych przeprowadzonych w gminie
- liczba materiałów edukacyjnych rozpowszechnionych wśród mieszkańców gminy, w tym publikowanych w mediach
- liczba szkół prowadzących programy profilaktyczne;
- liczba przeprowadzonych konkursów i ich uczestników
- liczba dzieci i młodzieży objętych edukacją, zajęciami profilaktycznymi i alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego.

Cel szczegółowy 3. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.

Zadania do realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny
Prowadzenie procedury „Niebieskich Kart” w przypadku podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.	Wszyscy realizatorzy Programu
Objęcie specjalistycznymi szkoleniami przedstawicieli realizujących Program.	
Szkolenia grup zawodowych z zakresu procedury „Niebieskich Kart”.	
Zakup materiałów edukacyjnych dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, w tym: czasopism, książek, filmów, broszur dla osób pracujących w obszarze przemocy.	

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba spraw rozpatrzonych przez zespół interdyscyplinarny;
- liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” i liczba rodzin objętych tą procedurą;
- liczba osób objętych szkoleniami;
- liczba materiałów edukacyjnych zakupionych dla osób pracujących w obszarze przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 4. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Działania	Realizatorzy
Wczesna identyfikacja przypadków przemocy w rodzinie oraz krzywdzenia dziecka	Wszyscy realizatorzy Programu
Postępowanie interwencyjne według procedur dla poszczególnych grup zawodowych.	
Udzielenie pomocy i wsparcia w miejscu zamieszkania/interwencji.	
Kierowanie do Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy (pomoc prawna)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie
Zapewnienie pomocy terapeutycznej indywidualnej dla dzieci i młodzieży które doświadczyły lub były świadkami przemocy.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Zapewnienie pomocy terapeutycznej indywidualnej i grupowej dla osób dorosłych, które doświadczyły przemocy w rodzinie.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Udzielenie informacji dotyczących miejsc udzielających pomocy/wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Wszyscy realizatorzy Programu
Poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, socjalne, zawodowe, rodzinne oraz praca socjalna.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie, Punkt Konsultacyjny

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba wykrytych przypadków przemocy w rodzinie oraz krzywdzenia dzieci;
- liczba osób korzystających z pomocy specjalistów (pomoc prawna, psychologiczna, socjalna);
- liczba osób uczestniczących w formach wsparcia grupowego.

Cel szczegółowy 5. Zwiększenie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Działania	Realizatorzy
Izolowanie sprawców od ofiar	Komenda Powiatowa Policji we Włodawie
Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych, realizacja programów dla sprawców przemocy.	Wszyscy Realizatorzy Programu
Przeprowadzenie rozmów z osobami stosującymi przemoc.	Komenda Powiatowa Policji we Włodawie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie Sąd Rejonowy w Białej Podlaskiej
Zapewnienie pomocy terapeutycznej indywidualnej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie,

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba podjętych działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- liczba osób korzystających z pomocy specjalistów;
- liczba sprawców biorących udział w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych.

Realizatorzy Programu

W realizację Programu winny włączyć się:

- Urząd Gminy w Hannie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hannie,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych,
- gminne jednostki oświatowe

przy aktywnej współpracy z:

- Sądem Rejonowym w Białej Podlaskiej,
- Prokuraturą Rejonową w Parczewie,
- Komendą Powiatową Policji we Włodawie,
- placówkami służby zdrowia, w tym poradniami leczenia uzależnień,
- lokalnymi organizacjami pozarządowymi i kościelnymi,
- samorządem powiatowym,

Lokalnymi mediami.

Współpraca wielu podmiotów wynika z założenia, że pomoc udzielana rodzinom powinna być kompleksowa oraz uwzględniać aspekty życia osób krzywdzonych, jak i podejrzanych o stosowanie przemocy.

V. ZAKŁADANE EFEKTY

Zakładane efekty Programu:

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
2. Udzielenie profesjonalnej pomocy osobom wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie,
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
4. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie,
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania trzyletniego gminnego Programu będą realizowane i wdrażane etapowo zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi Gminy. Środki pochodzić będą głównie z budżetu samorządu gminnego. Zadania ujęte w Programie mogą być także finansowane z dotacji Unii Europejskiej oraz budżetu państwa a także środków własnych organizacji pozarządowych. Będą czynione również starania o pozyskanie środków z innych źródeł.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Działania będą prowadzone w szczególności na rzecz:

- osób doświadczających przemocy domowej, w tym m.in. dzieci i młodzieży, współmałżonków lub partnerów, a także osób starszych i niepełnosprawnych;
- osób wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie;
- świątków przemocy w rodzinie.

VII.MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Koordynatorem działań związanych z realizacją Programu zostanie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Monitorowanie programu odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy sprawozdań, w tym osiągniętych efektów.